

S. Sayısı : 22

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun 111 nci maddesinin değiştirilmesine ve 104 ncü maddesinin bâzı hükümlerinin yürürlükten kaldırılmasına dair Kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları raporları (1/16)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71/1624, 6 - 2410

21 . VI . 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İdarei Umumiyei vilâyat Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun 111 nci maddesinin değiştirilmesine ve 104 ncü maddesinin bâzı hükümlerinin kaldırılmasına dair İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 19 . VI . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa mütenazır olarak il genel meclis üyeleri seçimlerinde de oy vermede gizlilik, tasnifte alenilik ve adli teminat esasları gözetilerek mevcut hükümlerde değişiklik yapılması zaruri ve lüzumlu görülmüştür. Bu maksatla İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununa 3 madde eklenmesine ve 4928 sayılı kanunun birinci maddesinin İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 104 ncü maddesine taallük eden hükümlerinin kaldırılmasına ve 111 nci maddesi hükümlerinin değiştirilmesine dair olan bağı tasarı hazırlanmıştır.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 1/16

Karar No. 3

27 . VI . 1950

Yüksek Başkanlığa

5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa mütenazır olarak il genel meclis üyeleri seçimlerinin de oy vermede gizlilik, tasnifte aleniyet ve adli teminat esasları dairesinde yapılması hakkındaki Hükümetin, İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu ka-

nunun 111 nci maddesinin değiştirilmesine ve 104 ncü maddesinin bâzı hükümlerinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı komisyonumuza İçişleri Bakanı ve Bakanlık mümesilinin de iştirakiyle okunup incelendi.

Bu seçimin dahi Milletvekili Seçimi Kanu-

nundaki prensipler dâhilinde yapılması esas komisyonumuzca kabul edilmiş, ancak tasarıda oy verme gününün İl Seçim Kurulunca tesbit edileceğine ait hüküm, memlekette seçimin aynı günde yapılarak seçim huzurunun sağlanması düşüncesiyle değiştirilmiş, ayrıca seçim işlerine ait İlçe Seçim Kurulunca verilecek kararlara karşı il seçim kurullarının nihai ve kesin olarak karar vereceği hakkındaki hükmü, seçimlerin küll halinde iptaline dair İl Seçim Kurulunca verilecek kararlara bir hafta zarfında itiraz edilmek suretiyle Yüksek Seçim Kurulunca nihai mahiyette karara bağlanacağı şeklinde değiştirilerek bu hususta verilecek kararların derecattan geçmesi esas kabul edilmiştir.

Bundan başka il genel meclisi seçimlerinin normal olarak her dört senede bir Ağustos ayının 2 nci Pazar günü yapılması esas kabul edilmekle beraber, köy ve mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri seçimini evvele almak maksadiyle, bu seçim dönemine munhasır kalmak üzere il genel meclisi seçimini Kasım 1950 ayının ilk pazarına rastlayan günde yapılması için tasarıya geçici bir madde eklenmiştir.

Bu esaslar dâhilinde Komisyonumuzca tadilen hazırlanan tasarı havalesi gereğince Adalet Ko-

misyona verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu Başkanı	Başkanvekili
Kırklareli	Bursa
F. Üstün	N. Yılmaz
Sözcü	Kâtip
Bursa	Amasya
A. Erozan	K. Eren
Balıkesir	Bitlis
M. Tunçay	M. Ertan
Diyarbakır	Elâzığ
N. Önen	A. Demirtaş
İsparta	İstanbul
T. Tola	H. Yaman
Konya	Kütahya
H. Aydın	M. Aysal
Maras	Mardin
A. Bozdağ	C. Öztürk
Ordu	Ordu
F. Boztepe	H. Şarlan
Sivas	Tokad
R. Öçtem	N. T. Topçuoğlu
Urfa	Van
R. K. Timuroğlu	İ. Akın
	Zonguldak
	A. Yurdabayrak

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Adalet Komisyonu
Esas No. 1/16
Karar No. 4

Yüksek Başkanlığa

İçişleri Başkanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 19 . VI . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan İdarei Umumiye Vilâyat Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun 111 nci maddesinin değiştirilmesine ve 104 ncü maddesinin bâzı hükümlerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı İçişleri Bakanlığı temsilcileri hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Bu seçimin de Milletvekili Seçimi Kanunundaki prensipler dâhilinde gizli oy ve açık tasnif esası üzerine yapılması Komisyonumuzca da kabul edilmiş ve maddelerin müzakere-

sine geçilmiştir.

Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İçişleri Komisyonunun ek 2 nci maddesinin ilk fıkrasının aynen kabulü Komisyonumuzca da muvafık görülmüştür.

Maddenin (A) işaretli fıkrasındaki seçimlerin iptali hakkındaki itirazların il seçim kurulu tarafından tetkik edilmesi esas Komisyonumuzca prensip itibariyle muvafık görülmüşse de İçişleri Komisyonu tarafından munhasıran üyelerden biri hakkında yapılan itirazların tetkikine mütedair olarak tahdiden kabul edilen

İtirazların seçimin ve listenin tamamına teşmili suretiyle genişletilmesi esası Komisyonumuzca daha muvafık görüldüğünden maddenin mezkûr fıkrası (il genel meclisleri üyelerinden her hangi birine veya tamamına ait seçimin iptali hakkındaki itirazlar il seçim kurulu tarafından tetkik edilerek karara bağlanır. İl seçim kurulunun bu kararına karşı bir hafta zarfında Yüksek Seçim Kuruluna müracaat edilebilir. Yüksek Seçim Kurulunun vereceği karar kesin ve nihaidir.) şeklinde değiştirilmiştir.

Yine (A) bendinin mütaakip fıkrasındaki ((bütün) tâbiri zait görüldüğünden maddeden çıkarılmıştır.

Maddenin (B) işaretli bendinin son kısmındaki (oyların tevhidî) fıkrası (oyların birleştirilmesi) şeklinde Türkçeleştirilmiştir.

Tasarımın ek 3 nü maddesinin son satırındaki (evvel olur) tâbiri yerine (öne alınır) tâbirinin ikamesi daha uygun görülmüştür.

Tasarımın ek 4 nü maddesiyle 2 ve 3 nü maddeleri Hükümetin teklifinde olduğu gibi aynen kabul edilmiştir.

Seçimlerin Büyük Millet Meclisinin içtima tarihi 1 Kasım 1950 tarihinden evvel bitirilebilmesini temin için Hükümet tasarısına İçişleri Komisyonunca eklenen geçici maddede se-

çim tarihi olarak tesbit edilen Kasım ayının ilk Pazar gününün Ekim ayının 3 nü Pazar günü olarak değiştirilmesi komisyonumuzca daha muvafık görüldüğünden geçici madde bu esas dairesinde tadil edilmiş ve maddenin son fıkrasındaki (Kasım) ayı yerine (Ekim) ayı ikame olunmuştur.

Tasarımın ek 4 nü maddesiyle 2, 3, 4 ve 5 nei maddeleri Hükümetin teklifi ve hile aynen kabul edilmiştir.

İvedilik ve yeğlikle müzakere edilmek üzere Yüksek Hakutayın yüce tasvibine sunulması için Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Adalet Ko. Başkanı

Sözcü

Ankara

Balıkesir

O. T. İltekin

M. Erkuyumcu

Kâtip

Kütahya

Ankara

Ankara

S. S. Nasuhoğlu

O. Ş. Çiçekdağ

Ankara

Balıkesir

Çorum

T. V. Öz

V. Esena

H. Ortakçıoğlu

Edirne

Gaziantep

İstanbul

M. Enginün

G. Kmoğlu

A. Moshos

İzmir

Konya

Tokad

M. Erener

M. Obuz

A. Gürkan

Urfa

Yozgad

C. Öncel

N. Ü. Alırlı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun 111 nci maddesinin değiştirilmesine ve 104 ncü maddesinin bâzı hükümlerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — 13 Mart 1329 tarihli İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir:

Ek madde 1. — Genel meclisin seçim dönemi bittiğinde yeni genel meclis üyeleri seçimi ni yaptırmaya ve idare etmeye 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunu gereğince teşkil edilecek olan ilçe seçim kurulları görevlidir. Oy verme günü, aynı kanuna göre teşkil edilecek İl seçim Kuruluna tesbit olunur.

Ek madde 2. — İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunundaki seçme ve seçilme nitelikleri hakkındaki hükümler saklı kalmak üzere; seçmen kütükleri, adaylık, seçim propagandası, muafiyet, sandık kurulu, oy verme gününe mahsus tedbirler, oy verme neticeleri, ceza hükümleri ve kovuşturma usul ve şekilleri konularında 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı kısımlarında yazılı hükümler (Seçimin yapılacağı il sınırları ile mukayyet olmak şartıyla) kıyas yolu ile uygulanır. Ancak :

A) Sözü geçen Kanunda Yüksek Seçim Kurullarınca yapılır ve kullanılır. İl seçim kuruluna yapılır ve kullanılır. İl seçim kurulları tarafından verilen bütün kararlar kesin ve nihaidir.

B) Sandık kurullarının teşekkülüne, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılacak itirazlar ilçe seçim kurulu tarafından 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunundaki esaslar dairesinde tetkik edilerek kesin ve nihai olarak karara bağlanır. Seçim mazbatalarının verilmesi ve oyların tevhidî ilçe seçim kurullarının görevlerindedir. Bu işlemlere karşı itirazlar il seçim ku-

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun 111 nci maddesinin değiştirilmesine ve 104 ncü maddesinin bâzı hükümlerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin bu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ek madde 1. — İl genel meclisleri seçimi her dört senede bir Ağustos ayının ikinci pazarına rasiyan günde yapılır.

5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa göre kurulacak olan ilçe seçim kurulları il genel meclisleri seçimini yaptırmak ve seçim işlerini tanzim ve idare etmekle görevlidirler.

İl genel meclisinin dönem sonundan önce her hangi bir sebeple inhihâli veyahut meclis üye sayısının, yedeklerin de getirilmesinden sonra mürettep üye adedinin yarısından aşağı düşmesi hallerinde il genel meclisi başkanının haber vermesi üzerine ilgili ilçe seçim kurulu oy verme gününü en az bir ay evvelinden belirtir ve ilân eder.

Ek madde 2. — İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunundaki seçme ve seçilme nitelikleri hakkındaki hükümler saklı kalmak üzere, seçmen kütükleri, adaylık, seçim propagandası, muafiyet, sandık kurulu, oy verme gününe mahsus tedbirler, oy verme neticeleri, ceza hükümleri ve kovuşturma usul ve şekilleri konularında 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı kısımlarında yazılı hükümler kıyas yolu ile uygulanır. Ancak :

A) İl genel meclisleri üyelerinden birine ait seçimin iptali hakkındaki itirazlar il seçim kurulu tarafından tetkik edilerek kesin ve nihai karara bağlanır. Seçimlerin kül halinde iptali hakkında il seçim kurulu kararına karşı bir hafta zarfında Yüksek Seçim Kuruluna müracaat edilebilir. Yüksek Seçim Kurulunun vereceği karar katî ve nihaidir.

Sözü geçen kanunda Yüksek Seçim Kuruluna verilen görev ve yetkiler il seçim kurullarınca yapılır ve kullanılır. İl seçim kurulları tarafından verilen bütün kararlar kesin ve nihaidir.

B) Sandık kurullarının teşekkülüne, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılacak itirazlar ilçe

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

İdarei Umumiye Vilâyet Kanununa bâzı madde-ler eklenmesine ve bu kanunun 111 nci maddesinin, değiştirilmesine ve 104 ncü maddesinin bâzı hükümlerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ek madde 1. — İçişleri Komisyonunun ek 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ek madde 2. — İdarei Umumiye Vilâyat Kanunundaki seçme ve seçilme nitelikleri hakkındaki hükümler saklı kalmak üzere, seçmen kütükleri, adaylık, seçim propagandası, muafiyet, sandık kurulu, oy verme gününe mahsus tedbirler, oy verme neticeleri, ceza hükümleri ve kovuşturma usul ve şekilleri konularında 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı kısımlarında yazılı hükümler kıyas yolu ile uygulanır. Ancak :

A) İl genel meclisleri üyelerinden birine veya tamamına ait seçimin iptali hakkındaki itirazlar il seçim kurulu tarafından tetkik edilerek karara bağlanır. İl seçim kurulunun bu kararına karşı bir hafta zarfında Yüksek Seçim Kuruluna müracaat edilebilir. Yüksek Seçim Kurulunun vereceği karar kesin ve nihaidir.

Sözü geçen kanunda Yüksek Seçim Kuruluna verilen görev ve yetkiler il seçim kurullarınca yapılır ve kullanılır. İl seçim kurulları tarafından verilen kararlar kesin ve nihaidir.

B) Sandık kurullarının teşekkülüne, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılacak itirazlar

Hü.

rulunca kesin ve nihai karara bağlanır.

C) Genel Meclis üyeleri seçiminde seçmen kartı, seçmen listesi ve yardımcı cetvel düzenlenmesi mecburiyeti yoktur.

D) Genel meclis üyeleri seçimlerine taallük eden bütün giderler il özel idareleri bütçelerinden ödenir. Seçim giderleri için il bütçesine konacak ödenekler 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 166, 167 nci maddelerine göre harcanır. Ancak seçim kurulu başkanı ve üyeleriyle seçim işleri için görevlendirileceklere verilecek zaruri masraf karşılığı ücret ve gündelikler Adalet Bakanlığınca tesbit olunur.

Bu kanunun uygulanmasında gerekli bulunan basılı kâğıtlar Adalet ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak örneklere göre ilgili illerce temin olunur.

Ek madde 3. — Genel meclise seçilecek üye sayısının bir misli fazlası ile aday gösterilir ve oy puslalarına, seçilecek üye sayısının bir misli fazlasıyla ad yazılır. En çok oy kazananlar üyeliğe ve ondan sonra oy kazananlardan ilcenin çıkaracağı üye sayısı kadarı da yedek üyeliğe seçilmiş sayılır. Eşit oy kazananlar bulunursa kur'a çekilerek adı önce çıkan sırada evvel olur.

MADDE 2. — 4928 sayılı Kanunun 1 nci maddesi ile değiştirilmiş olan İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 111 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 111 — İl genel meclisleri yılda bir defa aralık ayının ilk yarısı içinde toplanır. Seçimden sonra ilk toplanma günü valilerce diğer toplanma günleri il genel meclislerince kararlaştırılır.

İçiş. K.

seçim kurulu tarafından 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunundaki esaslar dairesinde tetkik edilerek kesin ve nihai olarak karara bağlanır. Seçim mazbatalarının verilmesi ve oyların tevhibi ilçe seçim kurullarının görevlerindedir. Bu işlemlere karşı itirazlar il seçim kurulunca kesin ve nihai karara bağlanır.

C) Genel meclis üyeleri seçiminde seçmen kartı, seçmen listesi ve yardımcı cetvel düzenlenmesi mecburiyeti yoktur.

D) Genel Meclis üyeleri seçimlerine taallük eden bütün giderler il özel idareleri bütçelerinden ödenir. Seçim giderleri için il bütçesine konacak ödenekler 5545 sayılı Milletvekilleri seçimi Kanununun 166, 167 nci maddelerine göre harcanır. Ancak seçim kurulu başkanı ve üyeleriyle seçim işleri için görevlendirileceklere verilecek zaruri masraf karşılığı ücret ve gündelikler Adalet Bakanlığınca tesbit olunur.

Bu kanunun uygulanmasında gerekli bulunan basılı kâğıtlar Adalet ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak örneklere göre ilgili illerce temin olunur.

Ek madde 3. — Hükümetin ek üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ek madde 4. — Her ilcenin çıkaracağı genel meclis üye sayısı son genel nüfus sayımına göre belirtilir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 111. — Hükümetin 111 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. K.

ilce seçim kurulu tarafından 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunundaki esaslar dairesinde tetkik edilerek kesin ve nihai olarak karara bağlanır. Seçim mazbatalarının verilmesi ve oyların birleştirilmesi ilce seçim kurullarının görevlerindedir. Bu işlemlere karşı itirazlar il seçim kurulunca kesin ve nihai karara bağlanır.

C) Genel meclis üyeleri seçiminde seçmen kartı, seçmen listesi ve yardımcı cetvel düzenlenmesi mecburiyeti yoktur.

D) Genel meclis üyeleri seçimlerine taallük eden bütün giderler il özel idareleri bütçelerinden ödenir. Seçim giderleri için il bütçesine konacak ödenekler 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 166, 167 nci maddelerine göre harcanır. Ancak seçim kurulu başkanı ve üyeleriyle seçim işleri için görevlendirileceklerine verilecek zaruri masraf karşılığı ücret ve gündelikler Adalet Bakanlığınca tesbit olunur.

Bu kanunun uygulanmasında gerekli bulunan basılı kâğıtlar Adalet ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak örneklere göre ilgili illerce temin olunur.

Ek madde 3. — Genel meclise seçilecek üye sayısının bir misli fazlasıyla aday gösterilir. ve oy puslalarına seçilecek üye sayısının bir misli fazlasıyla ad yazılır. En çok oy kazananlar üyeliğe ve ondan sonra oy kazananlardan ilcenin çıkaracağı üye sayısı kadarı da yedek üyeliğe seçilmiş sayılır. Eşit oy kazananlar bulunursa kur'a çekilerek adı önce çıkan sırada öne alınır.

Ek madde 4. — İçişleri Komisyonunun 4 ncü ek maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 3. — 4928 sayılı Kanununun 1 nci maddesiyle değiştirilen İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 104 ncü maddesinin 1 ve 2 numaralı bentleri hariç olmak üzere diğer hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan <i>A. Menderes</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>S. Ağaoğlu</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı <i>H. Özyörük</i>
Millî Savunma Bakanı <i>Refik Ş. Ince</i>	İçişleri Bakanı <i>R. Nasuhioğlu</i>
Dışişleri Bakanı <i>F. Köprülü</i>	Maliye Bakanı <i>H. Ayan</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>A. Başman</i>	Bayındırlık Bakanı <i>F. Belen</i>
Ekö. ve Ticaret Bakanı <i>Z. Velibeşe</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>N. R. Belger</i>
G. ve Tekel Bakanı <i>N. Özsan</i>	Tarım Bakanı <i>N. İyriboz</i>
Ulaştırma Bakanı <i>T. İleri</i>	Çalışma Bakanı <i>H. Polatkan</i>
İşletmeler Bakanı <i>Muhlis Ete</i>	

İçiş. K.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Bu seçim dönemine munhasır olmak üzere il genel meclis seçimleri Kasım ayının ilk pazarına raslıyan günde yapılır ve seçim işlerine ait süreler buna göre düzenlenir. Bu meclislerin kanuni süresi 1954 yılının Ağustos ayına kadar devam eder.

Halen mevcut bulunan il genel meclisleri 1950 yılının Kasım ayına kadar vazife görürler.

MADDE 4. — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. K.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Bu seçim dönemine munhasır olmak üzere il genel meclis seçimleri Ekim ayının üçüncü pazarına rashyan günde yapılır. Ve seçim işlerine ait süreler buna göre düzenlenir. Bu meclislerin kanuni süresi 1954 yılının Ağustos ayına kadar devam eder.

Halen mevcut bulunan il genel meclisleri 1950 yılının Ekim ayına kadar vazife görürler.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.